

Pijnacker-Nootdorp

VOOR

ELKAAR

Speerpunten CDA lokaal

Bouwen van 100 tijdelijke flex-woningen

In 2022 een plan maken om binnen afzienbare tijd ten minste 100 tijdelijke flex-woningen te realiseren. Er is op dit moment grote behoefte, met name onder jongeren, om hun lokale wooncarrière te starten.

Knelpunten sport preventief oplossen en sport voor iedereen mogelijk maken

Wij zien sport en gezondheid als cruciale pijlers voor het leven in onze gemeente: sport is daarmee meer dan een individueel belang. Daarom moeten in 2022 de grootste knelpunten in de sportaccommodaties (al dan niet preventief) worden aangepakt. Daarnaast verruimen we de mogelijkheden van het Jeugd Sport Fonds dat meedoen voor alle minder draagkrachtigen goed mogelijk is.

Overstappen op het nascheiden van PMD en restafval

Zodra het financieel gelijkwaardig is overstappen op nascheiding van PMD (plastic, metaal en drinkpakken) en restafval. Veel PMD containers worden afgekeurd. Machines kunnen afval beter scheiden dan mensen: het is dus beter voor de portemonnee en voor het milieu.

Geen kastje-naar-muur-zorg, maar adequate hulp

In de zorg gaat het nog teveel over geld en regels en te weinig over mensen. Terwijl kwetsbare mensen erop moeten kunnen vertrouwen dat zij in goede handen zijn. Het CDA blijft werken aan het schrappen van onnodige regels en bewaken het kwalitatief goede welzijnsaanbod dat onze gemeente biedt.

Realiseren van Jongeren Ontmoetings Plekken (JOP's)

Nog in 2022 een aantal ontmoetingsplekken creëren waar jongeren in hun eigen sfeer met elkaar kunnen chillen zonder hinder te ondervinden van of te geven aan omwonenden.

Geen hogere energielasten, wel verduurzaming en betrokkenheid

Het CDA wil dat de energietransitie geen hogere kosten voor onze inwoners oplevert. De inwoners worden wijk voor wijk bij de uitvoering betrokken. Wij willen wel zonnepanelen, geen windmolens en aansluiten bij de warmtenetten van de glastuinbouw.

Er komt een ombudsman voor Pijnacker-Nootdorp

De relatie tussen inwoners en de lokale overheid moet worden verbeterd. Inwoners moeten nu voor klachten naar de Nationale Ombudsman toe, dat is voor velen een te grote stap.

Meer en beter handhaven, zo zorgen we voor veiligheid

Het CDA vindt veiligheid belangrijk in buurten en wijken en daarom willen wij blijvende aandacht. De gemeente moet meer en beter handhaven en scherper optreden als regels worden overtreden. Het CDA trekt, als er meer geld voor handhaving nodig is, daar geld voor uit. Onze inwoners moeten merken dat er wat met hun ergernissen wordt gedaan.

Faciliteren van kleinschalige wooninitiatieven en dagopvang voor ouderen

Kleinschalige wooninitiatieven (zoals Dagelijks Leven in Nootdorp) en dagopvang voor beginnende dementie faciliteren en deze opvang als volwaardig en gelijkwaardig onderdeel van de zorg te beschouwen gelijk aan de opvang door de grotere zorgaanbieders.

Meer zit- en ontmoetingsplekken

Het CDA wil het huidige areaal natuurgebied behouden en waar mogelijk uitbreiden en de natuurwaarden versterken. Om op en top van die natuur te genieten moeten er meer zit- en ontmoetingsplekken en goed begaanbare paden worden gecreëerd zodat het voor iedereen mogelijk is om er even uit te zijn. Ook informele ontmoetingsruimtes (huiskamers) in gebouwen in de diverse kernen helpen daarbij.

Inhoudopgave

Voorwoord	5
Inleiding	6
I Ons sociale gezicht	8
II Sterke samenleving	12
III Sterke economie	17
IV Dienstbare overheid	21

Voorwoord

De afgelopen jaren bleek nog veel duidelijker hoe belangrijk het is dat mensen er **voor elkaar** kunnen zijn. Het CDA vindt dat niet de overheid of de markt alle problemen kan oplossen, maar dat de kracht van mensen ligt in de samenleving. De overheid moet faciliteren en ruimte laten aan de samenleving, het CDA wil dat **voor elkaar** krijgen.

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van het CDA Pijnacker-Nootdorp voor de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022. In ons verkiezingsprogramma worden onze oplossingen en acties voor de diverse maatschappelijke thema's zoals wonen, groen, sport, energietransitie en sociaal domein uiteen gezet. Belangrijke thema's wat ons betreft, omdat we de komende jaren keuzes moeten maken voor de langere termijn. We hebben goede ideeën en leggen graag uit hoe we samen onze gemeente in de toekomst nog mooier willen maken. Kortom hoe we onze doelen **voor elkaar** gaan krijgen!

Frank van Kuppeveld

Lijsttrekker

Inleiding

Bij ons staat de samenleving centraal. De betrokkenheid van mensen bij hun dorp, wijk, school, bedrijf, kerk of sportvereniging zorgt voor verbinding. Wij gaan ervan uit dat mensen vooral tot persoonlijke groei komen door verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar. Je kunt niet alles alleen, maar ook de overheid kan niet alles oplossen. Een sterke samenleving kan de uitdagingen voor nu en in de toekomst aan. Voor ons begint politiek met de erkenning van het maatschappelijke initiatief.

Tijdens het schrijven van dit programma zijn de gevolgen van de coronacrisis nog altijd duidelijk voelbaar. Hoe lang we daar nog last van zullen hebben, en hoe het de lokale overheid raakt, is moeilijk te voorspellen. Het CDA ziet dat onze samenleving veerkrachtig en solidair is. Er zijn op veel plekken initiatieven ontstaan om elkaar te helpen. Daarbij past geen harde cultuur van controleren en afrekenen. Het CDA staat pal voor de rechtsstaat als onmisbare voorwaarde voor de bescherming van menselijke waardigheid. De overheid is er om het samenleven mogelijk te maken, waarbij ook heldere grenzen en bestrijding van onrecht horen.

Pijnacker-Nootdorp is een fijne gemeente om te wonen. Er is veel groen en we zijn gelukkig met het dorps karakter van onze gemeente. Daarbij zijn de voorzieningen van de grote stad toch om de hoek; goed bereikbaar per fiets en hoogwaardig openbaar vervoer. Dat willen we graag behouden en versterken. Maar er zijn ook een aantal grote uitdagingen waarop we samen een antwoord moeten formuleren. Of het nu gaat om ruimtelijke ordening, verduurzaming of zorg voor elkaar en de betaalbaarheid daarvan: de komende jaren moeten we vasthouden wat goed gaat en investeren in wat nog beter kan. Onze keuzes leiden ertoe dat het ook in de toekomst fijn leven is in onze gemeente. Daar hebben we als lokaal CDA bijzonder aandacht voor. Precies op die punten maken we, vanuit onze waarden, keuzes in dit programma.

Vanuit ons besef van verbondenheid tussen generaties voelt het CDA zich ook geroepen om goed te zorgen voor natuur en cultuur. We kijken verder dan ons eigen belang en onze eigen tijd; we kijken hoe we de samenleving doorgeven aan de komende generaties. Het lokale CDA vertegenwoordigt de inwoners van Pijnacker-Nootdorp graag. Omdat veel onderwerpen verder gaan dan de gemeentelijke grenzen komt onze brede vertegenwoordiging in andere gemeenten, de provincie en de Tweede Kamer goed van pas.

Denk bijvoorbeeld aan onze succesvolle actie voor meer financiële middelen voor de jeugdzorg, maar ook onze inzet voor het niet overal plaatsen van windturbines.

We realiseren ons dat het takenpakket van gemeenten mede door de decentralisaties enorm uitgebreid en verzwaard is, met name in het sociaal domein. Tegelijkertijd zal het takenpakket de komende jaren alleen maar verder toenemen, zoals met de energietransitie, de volkshuisvesting en de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Daar staan niet altijd passende financiële middelen tegenover. Dat betekent dat er ook keuzes gemaakt moeten worden. Het CDA wil dat die keuzes voor inwoners duidelijk en daadkrachtig zijn. Zo weet u wat u aan het CDA Pijnacker-Nootdorp heeft.

Het CDA maakt die keuzes op grond van onze vier uitgangspunten:

Rentmeesterschap – we geven een betere wereld door aan de volgende generatie

Gespreide verantwoordelijkheid – mensen, samenleving, organisaties en overheid hebben elk een eigen verantwoordelijkheid in de samenleving

Publieke gerechtigheid – de overheid moet dienstbaar en betrouwbaar zijn

Solidariteit – we doen het samen met oog voor elkaar

1. Ons sociale gezicht

Zorg in de buurt

In de zorg gaat het nog teveel over geld en regels en te weinig over mensen. Terwijl de zorg juist gaat om het vertrouwen dat kwetsbare mensen (door ziekte of ouderdom) in goede handen zijn. Aan die goede handen ligt het niet: we zien betrokken professionals die precies weten hoe zij hun vak moeten verstaan. Daarbij staat de zorg van de patiënt altijd voorop. Dat we door medische vooruitgang gemiddeld ouder worden en langer gezond blijven is ontzettend fijn. Tegelijkertijd stelt ons dat ook voor nieuwe uitdagingen. Landelijk is er al veel werk gemaakt van het schrappen van onnodige regels, maar daar moet ook in de gemeente aandacht voor blijven. Ook zien we dat kleinschalige welzijnsinitiatieven in de buurt waar mensen met zorgvragen terecht kunnen, worden gewaardeerd. Deze initiatieven zorgen ervoor dat op kleine schaal en dichtbij kan worden genoten van een passend welzijnsaanbod. Niet altijd is zorg immers het juiste antwoord op hulpvragen van mensen.

Steun voor wie een ander helpt

Tegelijkertijd geldt dat wanneer zorg nodig is, die er moet zijn. Het CDA ziet dat veel mensen graag hebben dat, zolang als past, familieleden en mensen in de directe omgeving de zorg dragen. We zien dat het beroep dat de samenleving op deze mantelzorgers doet, de afgelopen jaren intensiever is geworden. Het CDA wil deze vorm van zorg blijven ondersteunen en wil mantelzorgers helpen die vaak zwaar werk doen voor hun naasten, bijvoorbeeld met respijtzorg. Mantelzorgers kunnen met hun vragen al jaren terecht bij SWOP. Dit blijven wij steunen. Het kan voorkomen dat een mantelzorger diegene die verzorgd moet worden bij zich in huis opneemt. Indien dit aanpassingen vraagt aan de woning moet de gemeente dit adequaat faciliteren.

Een seniorvriendelijke gemeente

In het zorgen voor elkaar mogen ouderen niet worden vergeten. Toch is er in onze gemeente nog te weinig plek voor mensen met dementie. Dat zij alleen ver weg de juiste hulp kunnen krijgen is voor familieleden en vrienden soms ondoenlijk. Het CDA wil dat kleinschalige zorginitiatieven zoals Dagelijks Leven in Nootdorp en woonzorgcombinaties als volwaardig en gelijkwaardig onderdeel van de zorg worden beschouwd. Het CDA wil op de nieuwbouwlocatie Oranjepark dit ook in Pijnacker faciliteren.

Ook zetten al veel organisaties in onze gemeente zich in tegen eenzaamheid. Dat is erg belangrijk en vraagt om blijvende aandacht. Het CDA heeft het college bij motie verzocht om een integraal plan om eenzaamheid onder jongeren en ouderen te voorkomen en ons aan te sluiten bij de landelijke coalitie *Een tegen eenzaamheid*. De invloed van eenzaamheid is immers groot. Met name de eenzaamheid van ouderen boven de 70 jaar verdient extra aandacht, omdat door onder andere fysieke beperkingen en vermindering van het sociale netwerk de kans op eenzaamheid groter wordt.

Het is belangrijk dat ouderen toegang blijven houden tot informatie die steeds meer digitaal wordt. We delen de wens van de ouderenbonden KBO en PCOB om Pijnacker-Nootdorp een digi-aardige gemeente te laten zijn. De gemeente moet zich actief inzetten om te zorgen dat ouderen betrokken kunnen blijven bij de samenleving. Dit betekent onder andere dat de gemeente bij de (her)inrichting van de openbare ruimte rekening houdt met een toenemend gebruik van rollators en scootmobielen.

Daarbij hoort ook de toegankelijkheid van toiletten in de dorpskernen. Voor ouderen, mensen met medische condities en ouders met kinderen is het noodzakelijk om binnen afzienbare afstand een toilet te kunnen bereiken. Om te zorgen dat iedereen prettig kan winkelen en recreëren in de centra heeft het CDA een initiatiefvoorstel gedaan om in alle kernen openbare toiletten te realiseren. Dit initiatief werd door een raadsmeerderheid gedragen, waardoor het nu aan het college is om tot snelle uitvoering over te gaan. Het CDA blijft de realisatie nauwlettend volgen.

Jeugdhulp voor wie dat nodig heeft

Veel jongeren krijgen een vorm van jeugdhulp, ook in onze gemeente. Dat ligt niet zozeer aan deze jongeren zelf, maar ook aan de samenleving die we met elkaar hebben gecreëerd: de lat ligt soms zo hoog dat jongeren al snel het gevoel kunnen hebben hier niet aan te kunnen tippen. Het individualisme viert hoogtij, waardoor de hulptrajecten waar jongeren in terechtkomen veelal enkel op henzelf gericht zijn. Dat kan jongeren het idee geven dat er iets mis is met henzelf, terwijl de samenleving om hen heen ongemoeid blijft. Het CDA ziet dat er sprake is van een situatie waarin instanties en bedrijven floreren, maar waarin jongeren soms tussen de wal en het schip terechtkomen. Er is een lucratieve markt ontstaan waarbij brood te verdienen is aan tieners en jongeren met lichte psychische klachten, terwijl jongeren met complexe problematiek, zoals jongeren met suicidale klachten, onrendabel zijn en op een wachtlijst terechtkomen. Dat

moet anders. Deze verschijnselen zijn de perverse gevolgen van een markt van welzijn en geluk die op volle toeren draait. Het CDA staat voor herstel van het vermogen tot collectieve zelfhulp en meer grip op aanbieders. We moeten het gesprek aan over wat 'normaal' is; het CDA stelt daarbij voor om keuzes te maken langs de lijn van individueel naar collectief en niet langer alles 'erg' te vinden, maar te focussen op kinderen met de zwaarste en ingewikkeldste problemen.

Tot slot wil het CDA werk maken van de zoektocht naar de juiste partners. Met deze partners wil het CDA langjarige afspraken maken om samen op te trekken voor een inclusief ontwikkelingsperspectief. Langs die visie bekijken we welke specifieke aanbieders voor jeugdzorg kunnen bijdragen aan die brede visie en roepen we de commercie een halt toe.

Welzijn van de inwoner voorop

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) omvat veel soorten zorg en ondersteuning. Zoals hulp bij het huishouden, dagbesteding voor ouderen met dementie of voor mensen met een verstandelijke beperking. Voor sommige inwoners blijkt het lastig om een goed beeld te krijgen wat de mogelijkheden zijn die de Wmo biedt. Het CDA wil daarom dat de gemeente inwoners proactief duidelijke informatie biedt over de beschikbare Wmo-voorzieningen. Het CDA vindt het redelijk om inwoners een eigen bijdrage te kunnen vragen wanneer dat kan. Tegelijkertijd willen we stapeling van zorgkosten voor middeninkomens voorkomen en de zorgkosten voor de lagere inkomens betaalbaar houden.

Steeds vaker wordt zorg ingekocht. Dat leidt tot controlelast bij de gemeente en kan voor een prikkel zorgen die geld verdienen aan de zorg belangrijker maakt dan het welzijn van de cliënt. Het CDA wil daarom bezien welke zaken door de gemeente zelf geregeld kunnen worden in plaats van organisaties in te huren. Het CDA wil ook meer inzetten op een efficiënte omgang met Wmo-middelen die betaald zijn met gemeenschapsgeld. Dat doen we door verhuismogelijkheden en doorstroming te faciliteren en hergebruik of delen van Wmo-hulpmiddelen (financieel) aan te moedigen.

Armoede en schulden voorkomen

Mensen kunnen op allerlei manieren in de financiële moeilijkheden komen of zelfs in de schulden raken. Dat kan door een verkeerde keuze gebeuren, maar ook gewoon door flinke pech of zelfs door overheidshandelen. Vooral mensen met een kleine beurs lopen het risico bij een tegenslag problematische schulden op te bouwen. De goede hulp bij

schuldhulpverlening blijven wij steunen. Daarbij moet er meer aandacht uitgaan naar het voorkomen van schulden.

Preventie en gezonde leefomgeving

Het coronavirus heeft ons wakker geschud: we moeten veel gezonder gaan leven en eten. Steeds meer mensen met kampen met aandoeningen zoals obesitas, hart- en vaatziekten en diabetes type twee als gevolg van een ongezonde leefstijl. Onderzoek onder inwoners van onze gemeente heeft uitgewezen een grote groep jongeren onder de 18 jaar dat te kampen heeft met overgewicht. Daarom heeft het CDA ervoor gezorgd dat de Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG)-aanpak in het gezondheidsbeleid van Pijnacker-Nootdorp is geïntegreerd. De recente ondertekening van het Lokaal Preventieakkoord heeft de ambitie werk te maken van een gezonde leefstijl en leefomgeving, het tegengaan van genotmiddelengebruik en het creëren van een rookvrije omgeving nog maar eens onderstreept. Het CDA nodigt scholen uit om samen te werken aan een groenere en gezondere leeromgeving voor kinderen en wil kijken hoe we deze plannen werkelijkheid kunnen laten worden.

2. Sterke samenleving

Terugkeer van de volkshuisvesting

Het is prettig en veilig wonen in Pijnacker-Nootdorp. De rust en de kleinschaligheid van een dorp combineren we met stedelijke voorzieningen die snel en goed te bereiken zijn. Onze grote, groene buitengebieden zijn voor onze inwoners nooit ver weg, maar ook binnen de kernen is er veel groen. De woningen zijn groot, van een goede kwaliteit en zijn aantrekkelijk voor verschillende doelgroepen. Dat moeten we vasthouden. Tegelijkertijd vindt het CDA het van groot belang om meer evenwicht in de woningvoorraad te krijgen, zodat het ook in de toekomst fijn wonen blijft in Pijnacker-Nootdorp en inwoners in de verschillende fases van hun leven in de gemeente kunnen blijven wonen. Daarom zetten we in op de uitvoering van de gemeentelijke Woonvisie 2020-2030, waarbij we nadrukkelijk willen bouwen voor starters en senioren. Er is vooral behoefte aan woningen die betaalbaar zijn voor bijvoorbeeld leraren, verpleegkundigen en politieagenten. Het CDA staat voor een terugkeer van de volkshuisvesting met een nadrukkelijke rol voor de overheid. We maken ons hard voor mensen die graag (weer) in de gemeente willen wonen en bijvoorbeeld dichtbij zorg, familie en vrienden willen blijven. Voldoende groen, fietsbereikbaarheid, parkeerplekken en faciliteiten zoals een speeltuin of ontmoetingsplek – wat het CDA betreft standardeisen die aan elk woningbouwproject moeten worden gesteld. Het CDA doet daar een stapje meer dan andere partijen en wil werk maken van natuur inclusief bouwen waar dat past. Dat betekent ook dat we niet willen dat al het groen binnen de dorpskernen wordt opgeofferd voor woningbouw. Tot slot is bodemdaling een probleem in onze gemeente. Om de bodemdaling tegen te gaan, zou de grondwaterstand goed gemeten moeten worden en zal de gemeente samen met het Hoogheemraadschap Delfland maatregelen zoeken om de bodemdaling zoveel mogelijk af te remmen.

Ruim baan voor starters, doorstromers en senioren

Jonge stellen die graag een gezin willen starten maar noodgedwongen vastzitten in een te kleine woning, ouderen die geen passende huisvesting kunnen vinden om het grote gezinshuis te verlaten en starters die het afleggen tegen het kapitaal van investeerders. Het spreekwoordelijke dak van de volkshuisvesting is goed lek. Het is aan de gemeente om te doen wat in haar macht ligt om te voorkomen dat ook de fundamenten van de volkshuisvesting schade oplopen. Woningen die gebouwd worden voor starters en senioren moeten ook bij hen terecht komen. Voorlopig heeft de

gemeente daartoe onvoldoende instrumenten. Het CDA zal daarom blijven pleiten om het gemeenten mogelijk te maken sociale koopwoningen toe te wijzen. Daarnaast zijn we voorstander van een zelfbewoningsplicht, waardoor nieuwe woningen of huurwoningen die verkocht worden beschikbaar komen voor woningzoekenden. Ook wil het CDA de opkoopbescherming invoeren in wijken waar beleggers de koopmarkt verstoren door opkoop van bestaande koopwoningen ten behoeve van de verhuur.

Het CDA wil dat de gemeente op korte termijn met een plan komt om ten minste 100 tijdelijke flexwoningen te bouwen in de gemeente, bedoeld voor mensen die tussen wal en schip vallen. Het Pijnacker nooddorp is bedoeld voor kwetsbare groepen die met spoed tijdelijke huisvesting nodig hebben, en dat in de huidige woningmarkt niet direct kunnen vinden. In een aantal gemeenten worden dit soort projecten al gerealiseerd. Daarnaast wil het CDA dat de gemeente ook open moet staan voor alternatieve woonvormen. Als mensen zelf een goed idee hebben voor een nieuwe woonvorm of graag samen iets willen ontwikkelen, dan moet de gemeente daar welwillend naar kijken.

Ontmoeten en uitleven

In de afgelopen collegeperiode heeft het CDA zich bij behandeling van verschillende raadsvoorstellen uitgesproken voor meer ontmoetingsplekken voor verschillende leeftijden. Die behoefte is er duidelijk; het ontbreken van plekken zonder commerciële doeleinden is veelgehoord. Daarom wil het CDA zorgen voor een omgeving met meer zit- en ontmoetingsplekken die stimuleert tot bewegen, goed begaanbaar is en uitnodigt tot het leggen van sociale contacten. In de kern van Nootdorp wil het CDA daarom op korte termijn een buurthuiskamer realiseren. We willen nog in 2022 onderzoeken in welke wijken er nog een huiskamer kan worden gerealiseerd, zoals de huiskamer van SWOP in Keijzershof, bijvoorbeeld op de oude Stanislaslocatie.

Specifiek voor jongeren wil het CDA meer laagdrempelige jongerenontmoetingsplekken, waar jongeren met elkaar kunnen chillen en geen hinder ondervinden van omwonenden. Ook is het CDA voorstander van het realiseren van een pumtrack of crossbaan zodat jonge mensen zich lekker kunnen uitleven in de buitenlucht. Om het voor ieder kind mogelijk te maken om te kunnen sporten en/of mee te doen aan muziek, dans of theater willen we voortzetting van het jeugdsport- en cultuurfonds voor kinderen uit gezinnen met weinig financiële mogelijkheden.

Ter ondersteuning van de wijken en buurten wil het CDA de Buurtknip, waarmee de gemeente bewonersinitiatieven met een geldbedrag ondersteunt, voortzetten. De komende jaren willen we werken aan een betere bekendheid van de Buurtknip in de gemeente.

Breed onderwijsaanbod

Het CDA is van mening dat leren, sporten en spelen, muziekonderwijs, een jeugdbibliotheek, voor- en naschoolse opvang onder één dak moeten kunnen plaatsvinden. We zijn daarom verheugd te zien dat de afgelopen collegeperiode weer meer integrale kind centra (IKC) zijn gerealiseerd, omgeven door groene ruimte om buiten te sporten en te spelen. Het CDA moedigt de plannen die er nu liggen voor de ontwikkeling van de Regenboogschool in Nootdorp dan ook van harte aan. Tegelijkertijd vinden we het niet wenselijk dat een kind vanaf zijn tweede jaar in een soort leerfabriek terecht komt: het reguliere onderwijsaanbod sneeuwt bij ons niet onder.

De laatste jaren zijn de verwachtingen aan de bereikbaarheid van scholen flink naar boven bijgesteld. Het CDA vindt het van ontzettend groot belang dat scholen veilig bereikbaar zijn en wil dat elke school beschikt over een Veilige Schoolroute, bedoeld om zekerheid te bieden dat kinderen met zo min mogelijk autoverkeer of drukke kruispunten in aanraking komen. Wij vinden dat fietsen en lopen naar school de norm moet zijn.

Sportieve vooruitgang

Sport neemt in onze samenleving een belangrijk plek in. Sportverenigingen zijn als ware minisamenlevingen. Sport kan mensen uit hun dagelijkse besommeringen kan halen, hen met elkaar kan verbinden en geeft aan velen een waardevolle levensinvulling. De laatste jaren is de gemeente meer en meer van verenigingen gaan verlangen. Het verenigingsleven gaat daardoor steeds meer op het onderwijs lijken: ieder maatschappelijk probleem moet erdoor worden opgelost. Samen met de invoering van het profijtbeginsel is het er voor verenigingen bepaald niet makkelijker op geworden. Het CDA wil sportverenigingen ondersteunen en versterken ten dienste van een bloeiend verenigingsleven. Dat doet het CDA door verenigingen te ontlasten ten aanzien van alles wat de accommodatie betreft. Deze ambities maken dat het CDA wil breken met de gedachte dat inwoners moeten bijdragen in de kosten naar rato van het profijt dat zij van die voorzieningen hebben. Wij zijn er van overtuigd dat sport een cruciale pijler is in de leerschool van het leven: daar profiteert iedereen van en mag dus ook financieel beter ondersteund worden. Er zijn meer mensen in onze

gemeente komen wonen, vooral in de kern Pijnacker zijn de sportfaciliteiten niet goed meegegroeid. Daarom moet er een onderzoek komen om de knelpunten op te lossen, bijvoorbeeld door een aanpassing van de velden, de verlichting of de speeltijden. Voor Nootdorp en Delfgauw moeten de sportfaciliteiten ook actief up-to-date gehouden worden.

Waardevolle cultuur

De coronacrisis heeft de culturele sector hard geraakt: CultuRA & Zo moest dicht, het Dobbe Lentefestival en de Ronde van Pijnacker werden afgelast en de repetities van Harmonie Nootdorp, EigenWijs en veel andere verenigingen werden stopgezet. We misten de inspiratie en de ontspanning die kunst en cultuur brengen. Omdat Pijnacker-Nootdorp een groeigemeente is met een toenemende behoefte aan een plek voor culturele activiteiten willen we een gebouw voor een sociaal cultureel centrum in Pijnacker realiseren, bij voorkeur in het centrum.

Veel initiatieven voor culturele activiteiten komen van ondernemende inwoners. Het CDA vindt dat de gemeente deze inwoners, maar ook verenigingen proactief moet faciliteren. Daarvoor werd deze periode al een CDA-motie aangenomen met als doel meer initiatieven daadwerkelijk van de grond te laten komen en inwoners meer het gevoel te geven dat zij worden uitgenodigd om iets te organiseren in Pijnacker-Nootdorp. Het CDA heeft signalen opgepikt dat het voor sommige inwoners en ondernemers te moeilijk is geworden om iets op poten te zetten. Wij vinden dat eenieder moet worden bijgestaan bij een vergunningaanvraag voor de organisatie van evenementen en activiteiten. Dat is hard nodig om onze gemeente een leefbare en gezellige gemeente te houden en maken, voor iedereen.

Natuurlijk versterken

Voor ons is Pijnacker-Nootdorp aantrekkelijk vanwege het dorpse karakter in het groen, met de faciliteiten van de steden dichtbij. De Groenzoom, Buytenhout en De Balij: in en rondom onze gemeente zijn prachtige natuurgebieden te vinden om in te wandelen, te fietsen of gewoonweg van te genieten. De huidige natuurgebieden moeten dan ook zeker behouden blijven, beschermd worden en waar mogelijk beter benut. Waar mogelijk wil het CDA meer zitgelegenheden creëren, zodat het voor alle leeftijden prettig recreëren blijft in de natuur.

De natuur is voor het CDA meer dan alleen de natuurgebieden en rentmeesterschap gaat ook om de goede zorg voor flora en fauna. Daarom heeft het CDA opgeroepen tot een intensievere aanpak van de ganzenoverlast en doet de gemeente sinds 2019 nog meer voor de bijen dan

voorheen en is Pijnacker-Nootdorp bij-vriendelijke gemeente geworden. In de Omgevingsvisie vindt het CDA het belangrijk om natuur, groen en waterbeheer en onderhoud onder één programma onder brengen, zodat de samenhang wordt verbeterd. Denk daarbij ook aan een lokaal natuurnetwerk. We willen dat een visie wordt ontwikkeld hoe groenstructuren zowel in de natuurgebieden als in de wijken te versterken. Daarmee formuleren we ook een antwoord op hittestress en wateroverlast in de wijken en zorgen we dat planten en dieren naast ons kunnen samenleven. Daarbij kan de gemeente mensen stimuleren om zelf ook meer tegels in te wisselen voor groen.

Om de leefomstandigheden van mens en dier vast te houden is controle en handhaving van milieuvergunningen van groot belang. We moeten uiterst zuinig zijn op onze natuur en daar nadrukkelijk bij stilstaan bij andere ontwikkelingen binnen onze gemeente. Het CDA wil dat regels voor lucht-, licht-, geluid- en geurhinder stelselmatig worden gehandhaafd voor behoud van een goede leefomgeving. Milieudelicten pakken we keihard aan.

Uitdaagrecht

Een sterke samenleving kan veel zelf organiseren. Soms ook meer dan de gemeente voorziet. Daarom is het belangrijk dat bewoners en verenigingen het recht hebben om de uitvoering van een collectieve voorziening van de overheid over te nemen, tegen minder of gelijke kosten

3. Sterke economie

Vele handen maken licht werk

In een eerlijke economie profiteert iedereen mee van het werk dat we samen verzetten. Dat is nu niet altijd het geval. Veel werknemers zijn aangewezen op tijdelijke contracten of langere periodes zonder werk. Tevens vertalen private opbrengsten zich nog te vaak door in publieke lasten. Dat wil het CDA niet hebben: wij willen werk maken van een eerlijke verdeling van lusten en lasten en pleiten voor een activerende aanpak. Daarin werken gemeente en het lokale bedrijfsleven samen aan het realiseren van een hoge arbeidsparticipatie. In onze gemeente plukken we daar dan letterlijk samen de vruchten van!

Bij een eerlijke werkgelegenheid hoort ook een passende huisvesting voor arbeidsmigranten. Deze mensen laten huis en haard achter om hier het nodige werk te doen in de glastuinbouw, logistiek en bouwsector. De gemeente heeft een verantwoordelijkheid dat arbeidsmigranten, in samenwerking met de ondernemers, op een fatsoenlijke manier worden gehuisvest.

We zien de economie na een moeilijke periode gelukkig weer aantrekken, hoewel niet iedereen daar nog in dezelfde mate van profiteert. De bedrijventerreinen binnen Pijnacker-Nootdorp raken langzamerhand vol. Het CDA vindt dat ook nieuwe bedrijven die goed in de gemeente passen een plek moeten kunnen krijgen, omdat de lokale economie nu eenmaal vooral wordt gedragen door het midden- en kleinbedrijf. Daarom moet de komende periode worden bepaald wat er nodig is om die ruimte te creëren.

IJzersterke glastuinbouw

Een belangrijk onderdeel van ons lokale bedrijfsleven is de glastuinbouw. Het grootste deel hiervan zijn familiebedrijven en worden geleid door relatief jonge ondernemers. Er is veel toekomstperspectief voor de sector. Het is een springlevende branche met veel innovatie (ook op duurzaamheidsgebied) en de ondernemers staan door initiatieven zoals de Samenwerking Onderwijs en Bedrijfsleven Oostland middenin de lokale samenleving. In onze gemeente kunnen kinderen heel nabij leren over gezonde voeding door Kom in de Kas. Daarom is het belangrijk om ook voor de toekomst in te zetten op een duurzame glastuinbouw op de juiste plaats. De hoge investeringen die nodig zijn moeten de tijd krijgen om te kunnen renderen. Er wordt al lang gepraat over de positie van de glastuinbouw in onze

gemeente. Omdat verouderde glastuinbouwgebieden over de tijd vrijkomen wil het CDA dat de mogelijkheid voor een herstructureringsfonds wordt onderzocht. Daarmee wordt het mogelijk om gefaseerd delen op te kopen en later opnieuw in te richten.

In de vorige raadsperiode is in de Omgevingsvisie vastgesteld welke glastuinbouwgebieden een andere bestemming kunnen krijgen. Het CDA vindt dat tuinders zekerheid moeten kunnen krijgen welke gebieden voor de lange termijn bestemd blijven als glastuinbouwgebied en voor hoe lang dat zeker is. Daar hoort ook een passende infrastructuur bij. Zo moet de Komkommerweg worden doorgetrokken naar de Noordpolder.

Bereikbaarheid centraal

De ligging van onze gemeente tussen de grote steden maakt ons, in combinatie met een goede ontsluiting via auto, fiets en hoogwaardig openbaar vervoer, uitstekend bereikbaar. Met de grote ruimtelijke opgaven die regionaal spelen moeten we ervoor waken dat we niet dichtslibben. Het CDA wil dat de korte reisafstand tot steden als Delft, Den Haag, Rotterdam en Zoetermeer zo kort blijft als dat die is. Dat vraagt mogelijk om extra investeringen in vervoersvoorzieningen. Voor het CDA zijn die het waard: nabijheid is een groot goed. Omwille van de verkeersveiligheid zetten we in op het verdwijnen van buslijnen door woonwijken waar dat kan, met uitzondering van de buurtbus, zodat alle leeftijdsgroepen profiteren van de centrale ligging en goede bereikbaarheid van Pijnacker-Nootdorp. Daarnaast moet de fiets een aantrekkelijk alternatief voor de auto zijn en blijven. Goed onderhoud van de fietspaden is daarvoor essentieel.

Eerlijke energietransitie

De energietransitie vraagt een breed gedragen aanpak. Opbouw van kennis en ervaring in startwijken zorgt ervoor dat bewoners mee kunnen blijven doen aan de grootste uitdagingen van deze tijd. De gemeente blijft wijkinitiatieven daarom actief steunen. Het CDA wil dat bewoners bij de planvorming al worden betrokken. Daarnaast staat het CDA voor een betaalbare energietransitie, waarbij de kosten zo laag mogelijk worden gehouden, maar in ieder geval niet hoger worden dan nu. Dat noemen we woonlastenneutraliteit. Behalve de kosten is ook de kwaliteit van groot belang, daarbij valt te denken aan de betrouwbaarheid van de energievoorziening. Van een aansluitplicht mag geen sprake zijn: inwoners moeten kunnen kiezen om wel of niet mee te doen. Per wijk moet, samen met de bewoners, worden bepaald wat de beste warmtevoorziening is.

Een belangrijke eerste stap is het verlagen van het energieverbruik. Immers, energie die niet nodig is, hoeft ook niet (duurzaam) te worden opgewekt. Door bestaande huizen te isoleren kan een grote slag worden geslagen, daarom wil het CDA inzetten op het isoleren van huizen onder energielabel B. Daarbij blijven we ruime regelingen aanbieden voor investeringen in isolatie en energiebesparing aan je eigen huis.

Daarnaast ziet het CDA in onze gemeente volop kansen voor de opwekking van energie. In onze gemeente wordt reeds succesvol gewerkt met geothermie en warmtenetten. De glastuinbouw wil al in 2040 volledig CO₂-neutraal zijn. De gemeente ondersteunt deze initiatieven, zoals Warmte Samenwerking Oostland, actief. Daarbij kan de innovatie van de glastuinbouw ook bruikbaar zijn voor de omliggende woonwijken. Zo maken we de gemeente samen echt duurzaam. Waar mogelijk moeten burgers ook samen kunnen werken met de gemeente om grotere energieprojecten op te zetten. Dat is in het voordeel van de burgers en van de gemeenschap. Het CDA wil geen houtstookinstallatie in de gemeente.

Voor elektriciteit maken we zoveel mogelijk gebruik van zonnepanelen op de daken van huizen, kantoren, bedrijfsgebouwen en andere slimme plekken. Daarbij is het CDA van mening dat op landelijk niveau de mogelijkheden van kernenergie serieus verkend moeten worden, omdat het een noodzakelijke (tijdelijke) vervanging is om binnen enkele decennia niet meer afhankelijk te zijn van fossiele brandstoffen. De gemeente kan zich wel inzetten om meer laadpalen beschikbaar te maken. Dat is een belangrijke ontwikkeling met oog op de energietransitie.

Het CDA maakt zich wel zorgen om de plek die nog gevonden moet worden voor de 27 windturbines in de regio. In de Regionale Energiestrategie wordt wel verwezen naar de draagkracht van het landschap, maar wat ons betreft is het draagvlak van de inwoners even belangrijk. Windturbines hebben en krijgen geen plek in onze dorpse gemeente.

Naar een nieuw afval inzamelen

De afgelopen jaren is in onze gemeente werk gemaakt van de invoering van Het Nieuwe Inzamelen (HNI). Dat proces verliep om verschillende redenen verre van vlekkeloos. Het CDA is erg kritisch geweest op de invoering van HNI en de inzamelmethode. Wel staan we achter de Van Afval Naar Grondstof-doelstelling (VANG), gericht op het verminderen van de hoeveelheid restafval van huishoudens. Dit past bij ons uitgangspunt dat we graag af willen van de wegwerpcultuur waarin mens en natuur na gebruik worden afgedankt.

Het CDA is weinig optimistisch over de termijn waarop de VANG-doelstelling van 30 kilo restafval per inwoner moet worden gehaald. Met de huidige inzamelmethode achten we het bereiken hiervan in 2025 niet te halen. Daarom blijven we de innovaties in de markt op de voet volgen en staan we voor een overstap naar nascheiden zodra dit lucratiever is voor milieu en portemonnee. Tot die tijd moet de prikkel om afval op de juiste plaats aan te bieden, goed te scheiden en restafval te minimaliseren meer lonen. Het CDA wil de mogelijkheden onderzoeken hoe inwoners meer te belonen voor goed gedrag, vanuit een positief mensbeeld.

De illegale stort van afval en bij plaatsingen bij ondergrondse containers blijven ons een doorn in het oog. Het maakt van onze nette wijken en buurten een nodeloze rommel. Het CDA heeft zich hiervoor ingespannen door veel locaties in de gemeente te bezoeken en het college actief te wijzen op onjuist aangeboden afval en dumping. Dat blijven we doen.

4. Een dienstbare overheid

Voorspelbaarheid troef

De gemeentelijke overheid is dienstbaar aan de samenleving en is voor inwoners en ondernemers betrouwbaar en voorspelbaar in positieve zin: u weet wat u aan haar heeft. Een betrouwbare overheid stelt duidelijke grenzen, handhaaft die en geeft mensen zekerheid. De overheid is er om onrecht te bestrijden en moet rechtvaardig zijn. Zij zorgt voor mensen die kwetsbaar en afhankelijk zijn. Het CDA vindt dat van de gemeentelijke organisatie duidelijkheid, transparantie en slagvaardigheid mag worden verwacht. Inwoners en ondernemers behoren actieve medewerking en goede, tijdige en begrijpelijke informatie te krijgen.

Ook moeten inwoners en ondernemers écht kunnen meedenken en meepraten in het besluitvormingsproces. Het CDA vindt het daarbij belangrijk om inwoners en ondernemers tijdig, regelmatig en proactief een terugkoppeling te geven. Daar hebben we als gemeente nog stappen in te zetten, want nog niet altijd is dat vanzelfsprekend.

Samenleving aan zet

De gemeente maken we samen. De keuzes die het bestuur maakt hebben direct invloed op ons dagelijks leven, daarom willen we inwoners, verenigingen en overnemers betrekken bij de besluiten. Maar participeren is ook niet zomaar meebuigen met elke wind. De hardste schreeuwer heeft niet altijd gelijk. Het is ook durven staan voor het bredere belang van de gemeente. Dat betekent ook: keuzes durven verdedigen en uitleggen. Daarbij mag het debat over inhoud scherp worden gevoerd, maar altijd met respect voor elkaar.

Participatie is niet alleen inspraak, maar ook inzicht tonen in het proces en de afwegingen die gemaakt worden. De gemeente maakt bij alle keuzes de belangenafweging inzichtelijk. Bij besluiten die de leefomgeving van mensen raken, worden buurtbewoners en wijkverenigingen proactief en van tevoren betrokken, bijvoorbeeld door het doen van gezamenlijk onderzoek.

Wanneer een inwoner een aanvraag doet bij de gemeente is de reactietermijn zes weken. Regelmatig wordt de gehele reactietermijn gebruikt met vervolgens een reactie dat de aanvraag niet compleet is.

Het CDA wil dat de gemeente de indiener binnen een week laat weten of de aanvraag compleet is en bij een afwijzing actief meedenkt over een alternatief.

Gemeentelijke ombudsman

Voor de overheid is het soms lastig om te zien waar het niet goed loopt. De afgelopen jaren hebben we in de landelijke politiek gezien dat mensen ongemerkt vreselijk tussen wal en schip kunnen vallen. Ook in onze gemeente zijn er geluiden van inwoners die zich niet gehoord of benadeeld voelen of al heel erg lang wachten op reactie van de gemeente. Voor een rijke gemeente als de onze is dat niet iets om trots op te zijn. Daarom wil het CDA dat er een gemeentelijke ombudsman komt. De gemeentelijke ombudsman is onafhankelijk en wordt voor een vaste periode benoemd door de gemeenteraad. Hij onderzoekt en beoordeelt klachten over gemeentelijke diensten, gemeenteambtenaren en bestuurders.

Zichtbaar veilig

Veiligheid is een van de kerntaken van de overheid, het is belangrijk voor het leefklimaat in onze gemeente en daarmee voor alle inwoners. Daarom wil het CDA dat er blijvend aandacht is voor de veiligheid in buurten en wijken. Zij kunnen daar zelf ook bij helpen via buurtpreventie en actieve WhatsApp-groepen. Op veel plekken gebeurt dat al en dat is ook voor hulpdiensten behulpzaam.

Veiligheid is niet altijd iets wat je direct ziet, maar ook iets wat je ervaart. Inwoners moeten kunnen opmerken dat er iets met hun ergernissen wordt gedaan. Daarbij geldt dat er moet worden ingezet op het voorkomen van criminaliteit en onveiligheid. Waar dat niet mogelijk is moeten harde maatregelen worden afgestemd op de situatie.

De financiën van Pijnacker-Nootdorp

De gemeente Pijnacker-Nootdorp staat er financieel goed voor. Dit komt door solide beleid in de afgelopen jaren en een voorzichtige besteding van de opbrengst van de verkoop van de aandelen Eneco. Maar voorzichtigheid blijft geboden aangezien de toenemende kosten in het sociaal domein nog te onvoorspelbaar zijn, denk aan de Jeugdzorg en de Wmo. Daarbij kan de herverdeling van het gemeentefonds financieel ongunstig uitpakken voor Pijnacker-Nootdorp.

Om toekomstige ambities voor goede maatschappelijke projecten en andere taken van de gemeente waar te maken, moet natuurlijk voldoende geld beschikbaar zijn en moet het personeel van de gemeente op orde zijn.

In onze regio is veel concurrentie van grote steden, de provincie en de Rijksoverheid waardoor het lastig is om goed personeel te vinden, maar het is wel noodzakelijk om een goede kwaliteit dienstverlening te bieden. De kosten die op onze inwoners verhaald worden, moeten zo veel mogelijk beperkt worden. De OZB (in euro's) mag met niet meer dan het inflatiepercentage stijgen.